Soudní dvůr Evropské unie v pondělí začal posuzovat spor o spojení vlády práva a unijních peněz. Poláci a Maďaři zjišťují jak souvisí "právní stát" s penězi

- CZ24 News | 13. října 2021

EU: Soudní dvůr Evropské unie v pondělí začal posuzovat spor o spojení vlády práva a unijních peněz, který může dále prohloubit neshody mezi Maďarskem a Polskem na jedné a institucemi EU na druhé straně. Varšava i Budapešť zahájily své soudní tažení proti novému pravidlu, které umožňuje Evropské komisi odebrat evropské dotace zemi, která nemá nezávislé justiční orgány. Podle Maďarska a Polska je definice vlády práva nejasná.

Sedmadvacítka členských států se přes odpor obou zmíněných zemí na nové podmíněnosti shodla v prosinci. Polsko a Maďarsko kvůli ní hrozily vetem sedmiletého unijního rozpočtu, nakonec se však spokojily se společným prohlášením summitu EU, podle něhož musí pravidlo přezkoumat soud. Na ten se obě země společně obrátily v březnu.

Varšava i Budapešť tvrdí, že Evropská komise nemá pravomoc definovat pojem „vláda práva" nebo stanovovat podmínky pro jeho naplňování. Zástupci obou zemí v pondělí tvrdili, že by se EU měla držet svých smluv a nesnažit se přijímat pravidla, která by mohla být namířena výhradně vůči některým státům.

„Fungování právního státu by mělo být posuzováno zcela nezávisle na unijním rozpočtu," prohlásil před unijním soudem zástupce maďarského ministerstva spravedlnosti Miklós Fehér. Jeho polská kolegyně Sylwia Zyreková zpochybnila nejen kompetence Evropské komise, ale i samotného nejvyššího unijního soudu, který by podle ní mohl být zpolitizován proto, že je složen ze zástupců navrhovaných vládami jednotlivých zemí.

Na druhé straně sporu stojí právníci unijních institucí, kteří nové pravidlo hájí jako klíčový nástroj pro ochranu unijního rozpočtu před možným zneužíváním peněz. „Právní stát je zásadní podmínkou pro dobré hospodaření s (unijními) penězi," řekl právní zástupce Evropského parlamentu Tamás Lukácsi.

Právě europarlament naléhá na komisi, aby začala nové pravidlo uplatňovat ještě před rozhodnutím soudu, které se čeká patrně až v první polovině příštího roku. EP se chystá ještě v říjnu podat na unijní exekutivu žalobu pro nečinnost, pokud komise mechanismus nespustí. EK proto podle několika unijních činitelů hodlá podmíněnost poprvé využít již tento měsíc. Pokud by však Maďarsko a Polsko nynější soudní spor vyhrály, bude muset komise patrně proceduru anulovat.

S oběma zeměmi vedou unijní orgány již několik let zatím bezvýsledné řízení kvůli obavám Bruselu z omezování nezávislosti justice či médií. Minulý týden do vývoje výrazně zasáhl polský ústavní soud, který zpochybnil nadřazenost práva EU nad polskou ústavou. Komise uveda, že využije k ochraně dodržování unijních smluv všechny prostředky. Právě v pozastavení přísunu evropských peněz přitom vidí unijní činitelé páku, která by nacionálně-konzervativní vlády obou zemí mohla přimět ke kompromisům.